

Valtiovarainministeriö

Säädösvalmistelusihteeri Satu Juvoselle (satu.juvonen@vm.fi)

”Kirjallinen kuuleminen energiaverotuksen kehittämisestä talousarvioon”

Kysymykset:

- 1) Arvionne nykyisen energiaverojärjestelmän rakenteesta ja toimivuudesta erityisesti suhteessa hallituksen vuodelle 2035 asettaman hiilineutraalisuus-tavoitteen kannalta? Miten energiaverojärjestelmä toimii yhdessä muiden ohjauskeinojen kanssa?
- 2) Mitkä olisivat keskeisimmät toimet energiaverotuksen kehittämisessä tavoiteltaessa 2035 hiilineutraalisuutta? Mitkä niistä tulisi toteuttaa mahdollisimman nopeasti ja mitkä voitaisiin toteuttaa myöhemmin hiilineutraalisuutta tavoiteltaessa?
- 3) Näettekö, että esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden tukien (CHP, maatalous ja turve) poistaminen ja/tai fossiilisten polttoaineiden veronkorotukset voisivat osaltaan auttaa päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Mitä mahdollisesti haitallisia vaikutuksia tällä olisi?
- 4) Miten arvioitte energiaverotuottojen kehittyvän 2030 mennessä verotuksen nykyrakenteella ja verotuksen päästöohjausta tehostettaessa?

1. Yleistä

Suomi tavoittelee koko energiajärjestelmänsä muuttamista hiilineutraaliksi ja edelleen hiilinegatiiviseksi. Tuuli on tullut esiin halvimpana sähkön tuotantomuotona. Tämä edellyttää

- 1) Kaikkien energiamuotojen verotuksen saattaminen samalle viivalle 2035 fossiilisten poistuessa
- 2) Tasapainottelua toisaalta kaukolämpöverkkojen sähköistämisen mm. lämpöpumpujen avulla ja toisaalta huolehtiminen siitä, että sähköä riittää. Sähköveron uudistuksia tarvitaan.
- 3) Edistää uusiutuvasta sähköstä valmistetusta vedystä ja talteenotetusta hiilidioksidista muodostuvien uusien neste- ja kaasumaiset polttoaineitten käyttöä.
- 4) Sen varmistaminen, että hiilidioksidia voidaan talteenottaa ja uudelleenkäyttää ilman merkittäviä veroseuraamuksia.
- 5) Liikenteen tukien uudelleenallokoinnin niin että veropohja säilyy, sekä
- 6) Edistämällä resurssitehokkuutta (energia- ja resurssitehokkuus)

2. Keskeisimmät toimet

LUT-yliopisto näkee, että keskeisimpinä toimina tulee olla

- 1) Kaikkien uusiutuvien energiamuotojen verotuksen saattaminen samalle viivalle 2035 fossiilisten poistuessa, jolloin jäljellejääneen fossiilisten vero olisi iso.
  - a. Sähkövero tulee olla myös kuluttajille yhtä alhainen kuin teollisuudelle. Tämä kannustaa laajasti sähkön käyttöön siirtymistä.
  - b. Sähkön ja lämmöntuotannossa verotus tulee perustua tuotannon päästöihin. Tämä ohjaa energian käyttöä nopeasti päästöttömään suuntaan.
  - c. Sähkön ja lämmön kuluttajan tulee voida kohdistaa alkuperätakuilla kuluttamansa energia
  - d.
- 2) Lämmön tuotantoa sähköllä (lämpöpumput) myös teollisessa mittakaavassa tulee edistää. Sähkön tuotantomahdollisuudet eivät tule rajoittamaan lämmön teollista tuotantoa. Sähkö on kuluttajille halvin ja vähäpäästöisin keino lämmön tuotantoon. Vaihtoehtoina ovat kiinteistökohtaisten, sähköön perustuvien järjestelmien toteuttaminen ja nykyisten lämmön jakeluverkkojen ajautuminen kannattamattomiksi.
- 3) Puolustusvoimien tutkaongelma tulee ratkaista niin, että Kaakkois-, Itä- ja Pohjois-Suomen tuulivoimarakentaminen voidaan käynnistää.
- 4) Huolehtiminen siitä, että uusiutuvasta sähköstä RED II mukaan valmistetusta vedystä ja energiantuotannosta sekä teollisuusprosessesseista talteenotetusta hiilidioksidista muodostuvat uudet neste- ja kaasumaiset polttoaineet tulevat kohdelluksi uusiutuvina polttoaineina verotuksessa ja että ne ovat kilpailukykyisiä fossiilisten liikennepolttoaineiden kanssa.
  - a. Biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen EU:n 3,5% ylittävän rajan täyttämämahdollisuus myös synteettisillä polttoaineilla.
  - b. Käytettävän sähkön osoittaminen uusiutuvaksi alkuperätakuilla.
- 5) Autoverotuksessa ” Vero määräytyy ajoneuvon yleisestä kuluttajahinnasta ja sen osuus vaihtelee 2,7—48,9 prosentin välillä hiilidioksidipäästöstä riippuen WLTP-mittaustavan mukaisesti.” Ilmastomuutoksen kannustamiseksi voitaisiin miettiä veron alarajan pudottamista jopa 0-tasolle Norjan esimerkin mukaisesti.
  - a. Sähköautojen hankintatuesta luopuminen ja tuen kohdistaminen latausase-maverkoston kehittämiseen
- 6) Ilmastopaneeli suosittaa metsänraivauksen rajoittamista. Luonnonvarakeskuksen mukaan metsäkadosta aiheutuvat päästöt ovat isot: 3–4 miljoonaa CO₂-tonnia vuodessa. Ainakin se osa metsänraivauksesta, jonka syynä on kotieläintuotannon vaatiman lisäpellon tarve, voitaisiin sopivalla välttää biokaasutuotannolla. Verotukien sijaan biokaasun käyttöä voidaan lisätä investointituilla

3. Fossiilisten tukien poistaminen

On aiemmin listattu seuraavia tukia:

Merkittävimmät verotuet (milj. euroa)

	2018	2019	2020
Dieselpolttoaineen alempi verokanta ¹⁾	769	779	763
Parafiinisen dieselöljyn verotuki	100	110	110
Työkoneissa käytetyn kevyen polttoöljyn dieseliä alempi verokanta	464	456	451
Turpeen alempi verokanta ²⁾	180	194	196
Puupohjaisten polttoaineiden verottomuus	200	200	200
Jätteenpolton verottomuus	46	47	47
CHP-laitosten verotuki	145	122	113
Teollisuuden ja kasvihuoneiden sähkön alempi verokanta sekä konesalien sähkön alempi verokanta	625	630	633
Muut	25	26	27
Yhteensä	2 554	2 564	2 540

¹⁾ Tämän verotuen osalta on otettava huomioon verosanktioksi luettava henkilö- ja pakettiautojen ajoneuvoveron käyttövoimavero.

²⁾ Turpeen vero ei noudata nykyistä energiaveromallia.

Nykyisen järjestelmän ylläpitämistä tuetaan runsaasti sähkön, dieselin, turpeen hinnan alennuksilla. Kun tulevaisuuden energijärjestelmä perustuu ennen kaikkea sähköön olisikin mietittävä, miten sähköjärjestelmää kehitetään kilpailukykyiseksi. Esimerkiksi siirtoyhteyksien rajoitukset aiheuttavat merkittävän lisäkustannuksen Suomen korkeamman aluehinnan muodossa verrattuna kilpailijamme Ruotsiin. Olisikin pohdittava, miten 2500 miljoonan euron kertymää voitaisiin uudelleen kohdistaa sähköverkkojen ja – varastojen tarpeen sekä kulutushuippujen kasvun aiheuttamien muutosten hallitsemiseen järjestelmässä. Tämä parantaisi Suomen teollisuuden kilpailukykyä ja samalla nopeuttaisi muutosta.

On kuitenkin tärkeää lisätä fossiilisten verotuksesta kertyvää kokonaisveroa hitaalla vauhdilla, niin että talous ei häiriinny.

- 1) Turpeen verokohtelusta on tehtävä pitkäaikainen päätös, jossa sen käyttö voimalaitospolttoaineena ajetaan alas 2030 mennessä ja lämmityskäyttö saatetaan fossiilisen öljyn kanssa samalle tasolle.
- 2) Hiilidioksidin talteenottoa olisi edistettävä biogeenisen hiilidioksidin talteenoton osalta (erityisesti sellutehtaat).

4. Energiaverotuottojen kehitysarvio

LUT ei halua ottaa kantaa verotuottojen kertymään, mutta korostaa, että verotusta tulee tehdä sillä tasolla, että sillä voidaan myös kiihdyttää siirtymistä hiilineutraaliin suuntaan.

Eryteisesti seuraavien kohtien verokohtelua tulisi pohtia energiaverotuottojen kannalta:

1. Autoverotuksen kehittäminen vähäpäästöiseen suuntaan
2. Fossiilisten tukien kriittinen tarkastelu
3. Olisikin pohdittava mitkä ovat ne tulevaisuuden uusiutuvan energian uudet tuotanto-, varastointi- ja konversiotavat, joita jatkossa olisi syytä tukea.
4. Tulevan sähkönkäytön kasvu mahdollistaa keskimääräisen veron laskun

Esa Vakkilainen
professori

Petteri Laaksonen
tutkimusjohtaja